

EERSTE ERVARINGEN VAN AIOSSSEN, DOCENTEN EN CURSUSCOÖRDINATOREN

Themacursussen 'nieuwe stijl'

In februari 2022 zijn de themacursussen in de 'nieuwe stijl' voor artsen in opleiding tot revalidatiearts van start gegaan. Tweemaal per jaar, in februari en september, worden drie of vier themacursussen parallel aan elkaar georganiseerd. In het kader van een profielstage Onderwijs en Opleiding werd in samenwerking met de VRA de start van de themacursussen in de 'nieuwe stijl' na één jaar middels kwalitatief onderzoek geëvalueerd.

DRS. M. (MAARTJE) KAMPS

Arts in opleiding tot revalidatiearts OOR ON,
Sint Maartenskliniek, Nijmegen

DRS. M. (MAUD) OOMEN

Beleidsadviseur en projectmanager VRA Bureau

DR. H. (HANNEKE) VAN DUJNHOFEN

Revalidatiearts en opleider OOR ON, Radboudumc,
Nijmegen

CORRESPONDENTIE

m.kamps@maartenskliniek.nl

In het kader van de nieuwe regelgeving rondom medische vervolgoopleidingen (individualisering en verkorting opleiding) heeft het Concilium Revalidatiegeneeskunde het nieuwe Landelijk Opleidingsplan *BETER in Beweging* geïntroduceerd op 1 juli 2020. Om hier beter op aan te sluiten, is ook het landelijk scholingsprogramma voor de aiossen revalidatiegeneeskunde vernieuwd. Het belangrijkste doel van deze vernieuwing was het vergroten van het leerrendement en beter aansluiten bij de individualisering van de opleiding.

THEMACURSUSSEN IN DE 'NIEUWE STIJL'

Om dit te bereiken werd in het vernieuwde scholingsprogramma uitgegaan van leren op het juiste zelfgekozen moment - *just-in-time learning* - en optimaal benutten van de nieuwe mogelijkheden om online en fysiek onderwijs te combineren - *blended learning*. Zodoende vond een reductie van fysiek onderwijs

Planning 'nieuwe stijl' themacursussen

De 'nieuwe stijl' themacursussen vinden jaarlijks plaats in februari en september. In februari worden Niet aangeboren hersenletsel, Myelum en perifeer zenuwletsel, Aandoeningen van het spierskelet systeem en Chronische pijn en orgaanaandoeningen georganiseerd. In september zijn dit Progressieve neurologische aandoeningen, Amputatie en prothesiologie en Aandoeningen bij kinderen, jeugdigen en adolescenten.

(25-30%) plaats dat werd omgezet naar zelfstudie (20 uur) in de digitale leeromgeving (DLO). Tevens werd er gestart met het aanbieden van kleinschaliger en interactiever onderwijs op het moment van landelijk contactonderwijs en met een nieuwe vorm van toetsing, namelijk de thema-eindtoets.

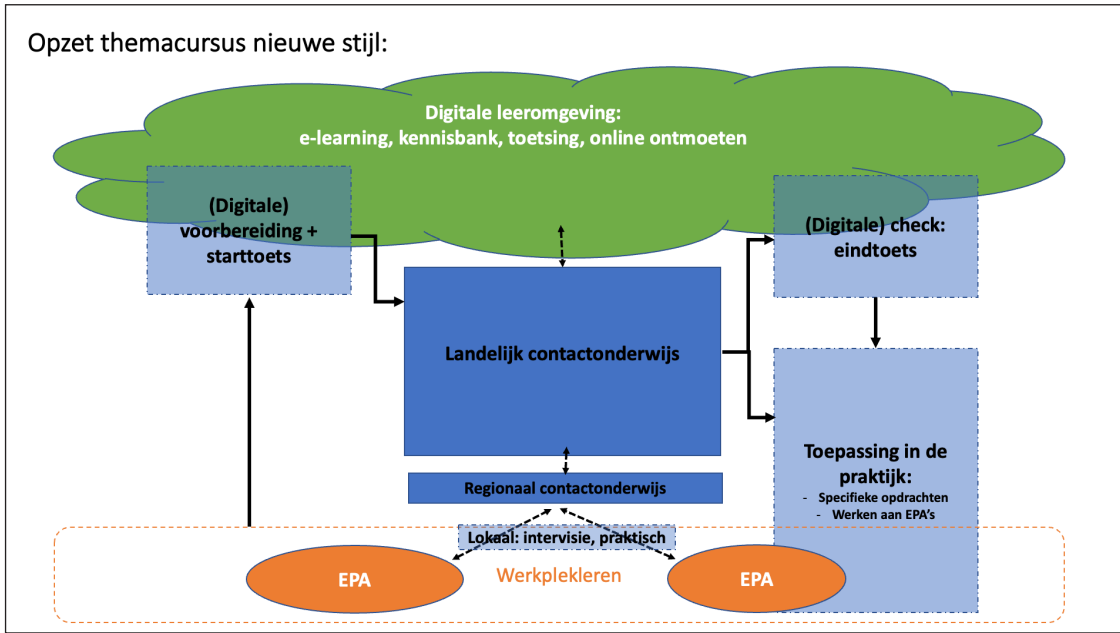
EVALUATIE NA 1 JAAR

Het doel van dit project is om de ervaringen te beschrijven van aiossen, docenten en cursuscoördinatoren en aan de hand hiervan aanbevelingen te formuleren om de kwaliteit van de themacursussen verder te optimaliseren voor de toekomst. Hiervoor werden digitale enquêtes en semi-gestructureerde interviews afgenomen bij bovengenoemde groepen.

'Ik vind het wel heel fijn, als de cursus just-in-time kan. Want dan kan je het gelijk toepassen, je hebt voorbeelden uit de praktijk en dan is de synergie veel beter' - aios

STERKE PUNTEN

De eerste ervaringen met de start van de nieuwe themacursussen zijn over het algemeen goed. Aiossen, docenten en cursuscoördinatoren zien het *just-in-time* en *blended* leren met behulp

Figuur 1. Opzet themacursus nieuwe stijl. (Bron: Ploegmakers DJM. *Innovatie van het landelijk onderwijs voor revalidatieartsen in opleiding. Ned Tijdschr Revalidatie-geneeskd* 2021;1:38-9.)

van de digitale leeromgeving als een verbetering van het onderwijs. Alle groepen vinden dat middels het *just-in-time* leren het leerrendement van de aiossen en de doelmatigheid van de cursussen vergroot worden. Het gebruik van de digitale leeromgeving wordt positief ervaren, waarbij het voor de aios mogelijk is om zich theoretisch goed voor te bereiden. Het stelt de aios in staat om, onafhankelijk van reeds vergaarde kennis of ervaring, op eigen niveau te leren en verdiepen. De digitale leeromgeving wordt als gebruiksvriendelijk en duidelijk ingericht ervaren. Dit geldt zowel voor de docenten en cursuscoördinatoren, die de online weergave hebben ingericht, als voor de aiossen die hem gebruikt hebben. Verder wordt de grotere interactiviteit en het kleinschaliger onderwijs gezien als een meerwaarde. De aiossen zijn tevreden over het enthousiasme van de docenten, de kennis en expertise van de docenten en het complete aanbod van de leerstof.

‘Ik vind dat voorbereiding in de DLO, waar je de basics leert, verdieping brengt op de cursusedagen zelf’ - aios

BELANGRIJKSTE LEERPUNTEN

Het belangrijkste aandachtspunt is dat aiossen over het algemeen onvoldoende overzicht over de gehele aangeboden leerstof ervaren. Als belangrijke verklaring hiervoor wordt genoemd dat er onvoldoende afstemming is tussen de losse onderdelen, wat leidt tot

‘Ik zie een worsteling bij aiossen om de hoeveelheid voorbereiding te combineren met de verplichtingen op de werkplek’ - docent

overlap in de lesstof. Daarnaast zijn sommige informatiebronnen in de DLO te uitgebreid, bijvoorbeeld lange richtlijnen en meerdere boekhoofdstukken. Het is daarmee moeilijk om de belangrijkste boodschap uit de aangeboden informatiebronnen te halen. Uit de afgenomen digitale enquêtes blijkt dan ook dat bij vijf van zeven cursussen de norm van de 20 uur voorbereidings-tijd wordt overschreden (spreiding gemiddelden 17-32 uur). De aiossen geven aan dat zij de duur van de voorbereiding te lang vinden in combinatie met de verplichtingen op de werkvloer. De voorbereiding wordt dan ook grotendeels in vrije tijd gedaan. Voorbereidingstijd was ook voor cursuscoördinatoren een belangrijk aandachtspunt. Zij geven aan dat zij graag meer tijd aan de voorbereiding van de cursus hadden willen besteden, maar dat dit door hun overige werkzaamheden niet altijd mogelijk was. Zij geven tijdsdruk ook als verklaring voor het feit dat er meer in de DLO geplaatst is ter voorbereiding dan vooraf de bedoeling was. Hiermee wilden zij ervoor zorgen dat er in ieder geval geen hiaten in de aangeboden informatie zouden zijn. Daarnaast geven de cursuscoördinatoren aan dat het nog onvoldoende ingeregeld is dat het geleerde op de cursus herhaald kan worden op de werkplek zodat er generalisatie plaatsvindt (werkplek-leren). Als laatste, denken alle geïnterviewde groepen dat er nog meer interactieve werkvormen in de DLO mogelijk zijn dan er tot op heden →

benut worden. Er kan meer gebruik gemaakt worden van quizzen, webinars, e-learnings en de mogelijkheid tot toevoegen van uitgebreidere anatomiekaarten of 3D-modellen.

Op het niveau van de thema-eindtoets, is de kwaliteit van de toetsvragen een aandachtspunt. Aiossen vinden de vragen onvoldoende representatief voor de themacursus en de dagelijkse praktijk van de revalidatiearts. Men geeft aan dat onderdelen die in de cursus uitgebreid aan bod kwamen en als belangrijk voor de praktijk werden aangestipt, naar verhouding weinig getoetst werden. Daarnaast bestonden er toetsvragen over lesstof die niet aan bod is gekomen tijdens de cursus. Het maken en verzamelen van kwalitatief goede toetsvragen werd door sommige docenten en cursuscoördinatoren als een grote tijdsinvestering ervaren.

‘De DLO heeft nog veel meer potentie in het geïntegreerd en gespreid aanbieden van leerstof’ - cursuscoördinator

DE TOEKOMST

Concluderend kijken aiossen, docenten en cursuscoördinatoren positief terug het eerste jaar themacursussen in de nieuwe stijl waarbij met name het *just-in-time* onderwijs, *blended* leren en het toevoegen van meer interactiviteit wordt gezien als een verbetering van het onderwijs.

Er bestaat ruimte voor verbetering met betrekking tot de aangeboden leerstof op de DLO. Aiossen hebben behoefte aan meer prioritering en betere afstemming van verschillende onderdelen en inhoud. Daarnaast kan er meer gebruik gemaakt worden van de interactieve leervormen, beschikbaar binnen de DLO. Het werkplek-lernen kan nog beter vormgegeven worden, waarbij er ook aandacht is voor afstemming van het aanbod lokaal en regionaal onderwijs, op de inhoud van de themacursussen. Ook de toetsvragen kunnen nog beter aansluiten bij wat er geleerd wordt binnen de themacursus en bij de dagelijkse praktijk van de revalidatiearts.

In de toekomst zal er controle van de inhoud van de DLO nodig blijven. De informatie zal actueel moeten blijven en nieuwe inhoud moet een relevante toevoeging zijn (zonder overlap met andere informatie). Hierbij is het van belang om de koppeling

Referentie

1. Ploegmakers DJM. Innovatie van het landelijk onderwijs voor revalidatieartsen in opleiding. *Ned Tijdschr Revalidatiegeneeskde* 2021;1:38-9.

Profielstage Onderwijs en Opleiding

Dit project werd door een aios uitgevoerd als onderdeel van een profielstage Onderwijs en Opleiding van 60 aaneengesloten werkdagen.

Voorafgaand aan de start van de stage werd een projectplan geschreven waarin de leerdoelen, de lopende en komende onderwijsactiviteiten, de tijdsplanning en het eindproduct beschreven werden in overleg met de stagebegeleider en de opleider. Dit project was gericht op verbetering van de kwaliteit van het onderwijs en het geven van adviezen omtrent deze kwaliteitsverbetering. Hierbij zijn de principes van kwalitatief onderzoek toegepast en werden didactische vaardigheden ingezet om mee te denken in de opbouw van het onderwijs. Om deze onderzoeks- en didactische vaardigheden verder te ontwikkelen werden een meerdaagse cursus Kwalitatief Onderzoek en meerdere workshops binnen de Radboud Health Academy gevolgd omtrent het geven van (medisch) onderwijs zoals interactie tijdens een werkgroep, diversiteit in leerstijlen en motiverend onderwijs. Daarnaast werd onderwijs gegeven bij de studie Geneeskunde en werden coassistenten in de praktijk begeleid.

Eindproduct:

- Een ontwikkelings-/verbeterplan
- Presentaties op:
 - o Het onderwijskundig MMV congres 2022
 - o De opleidersdag van het Concilium
 - o De coördinatorenbijeenkomst van de Scholingscommissie

‘Als het overzicht duidelijker is kan het helpen om de ervaren studielast naar beneden te brengen’ - cursuscoördinator

met de gestelde leerdoelen in het oog te houden. Dit vergt de komende jaren blijvende inzet van alle betrokkenen.

DANKWOORD

Onze dank gaat uit naar alle aiossen, cursuscoördinatoren, docenten en leden van de betrokken commissies van de VRA die een bijdrage hebben geleverd aan deze waardevolle vernieuwing van het landelijk onderwijs voor revalidatieartsen in opleiding. ←